

Kulturministeriet. København, den 27. juli 2001.

- a. Undervisningsministeriet og Kulturministeriet anmoder om Finansudvalgets tilslutning til at yde i alt 30 mio. kr. som tilskud til Danmarks Nationalleksikon A/S' (datterselskab af Gyldendal) udgivelse af en onlineudgave af Danmarks Nationalleksikon. Tilskuddet skal tilbagebetales i tilfælde af, at projektet bliver overskudsgivende. Udgiften på 10 mio. kr. i 2001 afholdes af § 07.18. Tipsfonde, jf. § 07.18.03.10. Undervisningsministeriets fond til undervisning og folkeoplysning. Udgiften afholdes af rådighedspuljen. I 2002 og 2003 vil blive søgt afholdt yderligere i alt 20 mio. kr. af § 07.18. Tipsfonde, jf. § 07.18.03.10. Undervisningsministeriets fond til undervisning og folkeoplysning og jf. § 07.18.15. Kulturministeriets fond til kulturelle formål m.v. Udgifterne i 2002 og 2003 vil blive optaget på de pågældende års aktstykker om fordeling af tips/lottomidler.
- b. Undervisningsministeriet og Kulturministeriet har til hensigt at indgå aftale med Danmarks Nationalleksikon A/S om, at de to ministerier – under forudsætning af Finansudvalgets tilslutning – yder økonomisk støtte til, at Danmarks Nationalleksikon A/S kan fremstille og udgive en elektronisk udgave af Danmarks Nationalleksikon på grundlag af bogudgaven. Den elektroniske udgave vil blive tilgængelig online på Internettet mod betaling.

Baggrunden for aftalen er, at Undervisningsministeriet og Kulturministeriet ønsker at sikre, at befolkningen kan få internetadgang til Danmarks Nationalleksikon i en digital udgave, der løbende bliver opdateret.

Informationssamfundet er karakteriseret ved en stærkt voksende informationsproduktion og en øget benyttelse af information i alle dens former. Flere kan få adgang til mere information på en enklere måde. Benyttelsen finder både sted i erhvervs- og uddannelsesmæssig sammenhæng og som led i almen oplysning, uddannelse gennem hele livet og kulturelle aktiviteter i bred forstand. Ministerierne finder, at udgivelsen af Danmarks Nationalleksikon i en onlineudgave vil stimulere befolkningens brug af internet- og bredbåndsforbindelser med øget folkeoplysning og uddannelse m.v. til følge.

Fremme af den sproglige mangfoldighed og den kulturelle tilpasning på Internettet betyder, at mange borgere, som ellers ville have stået udenfor, sikres en adgang til informationssamfundets værktøjer. Ministerierne forventer, at udgivelsen af Danmarks Nationalleksikon online vil sikre, at borgerne gives adgang til en unik samling af informationer, der er skrevet på det danske sprog og tilpasset danske forhold og dansk kultur. Det er også vigtigt for den fortsatte udvikling af dansk som videnskabs- og fagsprog, at der etableres onlineplatforme, der anvender det danske sprog.

Danmarks Nationalleksikon er et nationalt referenceværk og er helt unikt på markedet. Selv om der findes danske såvel som udenlandske onlineleksika, adskiller de sig afgørende fra Danmarks Nationalleksikon, som indeholder 4.000 af landets førende forskeres bedste forsøg på at formidle deres stof til en bredere kreds. Leksikonets tekstmængde svarer til ca. 300 illustrerede fagbøger. Det er samtidig den største enkeltkilde til danske perspektiver på et så omfattende stofområde. Danmarks Nationalleksikons artikler er skrevet ud fra et dansk virkeligheds-

rum. Det er en vigtig opgave at sikre, at al denne information løbende opdateres og mod betaling stilles til rådighed for alle med internetadgang.

Danmarks Nationalleksikon A/S' beregninger og udenlandske erfaringer har imidlertid vist, at opgaven ikke kan løses på sædvanlige markedsvilkår, navnlig ikke i mindre sprogområder. Det er derfor nødvendigt med offentlig støtte, hvis et digitalt nationalleksikon på Danmarks Nationalleksikons høje ambitionsniveau skal etableres og udgives med en abonnementspris, der kan muliggøre såvel en større udbredelse som, at dens drift på sigt kan blive økonomisk selv-bærende.

Aftalen indebærer, at Undervisningsministeriet yder tilskud på i alt 12 mio. kr. i årene 2001–2002 og Kulturministeriet yder tilskud på i alt 18 mio. kr. i årene 2002–2003. Udgifterne i årene 2002–2003 vil blive søgt afholdt af § 07.18. Tipsfonde, jf. § 07.18.03.10. Undervisningsministeriets fond til undervisning og folkeoplysning og § 07.18.15. Kulturministeriets fond til kulturelle formål m.v. og vil blive optaget på de pågældende års aktstykker om fordeling af tips/lottomidler. Tilskuddet på i alt 30 mio. kr. fordeler sig som følger:

Mio. kr.	2001	2002	2003	I alt
UVM	10	2	-	12
KUM	-	8	10	18

Tilskuddet tilbagebetales til de to ministerier efter forholdstallene 2 (UVM) : 3 (KUM), såfremt Danmarks Nationalleksikon A/S opnår overskud i forbindelse med onlineudgaven. Tilskuddet til onlineudgaven har således samme karakter som filmstøtten, som ligeledes tilbagebetales, såfremt den pågældende filmproduktion efter en periode opnår overskud.

Onlineudgaven planlægges åbnet tidligst muligt i 2003. Adgang til onlineudgaven forudsætter, at der tegnes abonnement. Der vil være forskellige priser for privatpersoner og kommuner, ministerier, institutioner, virksomheder m.v.

Onlineudgaven vil løbende blive opdateret, så den altid indeholder aktuelle oplysninger, men den vil også komme til at adskille sig fra bogudgaven, idet den løbende vil blive bearbejdet i forhold til internetmediet. Bl.a. vil de tekster, der er for lange til at egne sig til visning på en skærm, blive sektioneret og forsynet med mellemrubrikker og navigationsfelter. Endvidere vil der løbende ske en udvikling fra de ”flade” todimensionale tegninger og fotos til egentlige multimedielementer som f.eks. lyd- og videosekvenser, animerede tegninger og lydudtale i stedet for udtalebeskrivelser.

Ifølge Danmarks Nationalleksikon A/S' budget påregnes projektet at være underskudsgivende i perioden fra 2001 til 2006, hvilket skyldes, at der skal afholdes udgifter til udvikling af den elektroniske udgave og tilgængeliggørelsen på Internettet, før der er mulighed for at opnå indtægter. Tilskuddet fra Undervisningsministeriet og Kulturministeriet skal afhjælpe en del af underskuddet i denne årrække. Fra 2007 og frem budgetteres med overskud på den løbende drift. Danmarks Nationalleksikon A/S garanterer mindst 10 års opdatering/udgivelse af den elektroniske udgave af Danmarks Nationalleksikon.

Der er en stor usikkerhed forbundet med Danmarks Nationalleksikons A/S' skøn over indtægter og udgifter. Ministerierne har bl.a. valgt tilskud frem for lån for at understrege, at det ikke er givet, at der vil komme overskud på den løbende drift fra 2007, som Danmarks Nationalleksikon A/S nu budgetterer med.

Det er aftalt med Danmarks Nationalleksikon A/S, at tilbagebetaling af tilskuddet skal påbegyndes, når projektet som helhed bliver overskudsgivende. Tilskuddet tilbagebetales med det overskud, Danmarks Nationalleksikon A/S hvert år opnår i forbindelse med driften af onlineudgaven (herunder salg af spin-off produkter), indtil tilskuddet er tilbagebetalt fuldt ud.

Aftalen om tilbagebetaling kan tages op til revision, hvis de økonomiske forhold tilsiger det.

I henhold til den nye bibliotekslov, der er trådt i kraft den 1. juli 2000, vil det fra 2003 være obligatorisk for alle folkebiblioteker at give borgerne adgang til elektroniske materialer. Mi-

nisterierne har ønsket at sikre, at der i forbindelse med etableringen af denne internetadgang for borgerne bliver skabt adgang til det helt unikke nationaleleksikon.

Det vil også være et stort gode for uddannelsesinstitutioner, hvis der gives adgang til et stadigt opdateret, dansk perspektiveret og generelt onlineopslagsværk af høj videnskabelig, faglig og æstetisk standard.

Danmarks Nationalleksikon A/S har i den anledning accepteret, at alle folkebiblioteker og uddannelsesinstitutioner får mulighed for adgang til onlineudgaven i de første 3 udgivelsesår mod reduceret betaling. I opstartsfasen betaler folkebiblioteker og uddannelsesinstitutioner 1.000 kr. i abonnement det første år. Prisen vil stige til den forventede markedspris med 1.000 kr. om året, hvorefter markedsprisen – med differentiering efter størrelse – gennemsnitligt vil være 4.000 kr. pr. år for et institutionsabonnement.

Herefter skal folkebiblioteker og uddannelsesinstitutioner betale fuld abonnementspris, som dog eventuelt senere kan forhandles i en stordriftsaftale. Værdien af den ydede rabat vil afhænge af, hvor mange institutioner der tegner abonnement. Værdien vil være ca. 8 mio. kr. i alt i de 3 år, hvor der ydes rabat, såfremt det af Danmarks Nationalleksikon A/S estimerede antal institutioner tegner abonnement (30-35 pct. i opstartsårene), medens værdien af rabatten vil være stigende, hvis flere institutioner end forventet tegner abonnement.

Baggrunden for, at ministerierne har ønsket dette element indarbejdet i tilskudsvilkårene, skal søges i en forventning om, at en beskedent licenspris som udgangspunkt vil medføre, at folkebiblioteker og uddannelsesinstitutioner vil være interesseret i at afprøve den nye mulighed. Ved en gradvis optrapning af prisen til markedsniveau vil man herefter få et indblik i folkebibliotekernes og uddannelsesinstitutionernes faktiske brug af værket, og hvorledes det prioriteres i disse institutioners budgetter.

Staten ydede i 1991 inflationsgaranti og i 1993 et rentefrit lån på i alt 10 mio. kr. til udgivelse af bogudgaven af Danmarks Nationalleksikon (Den Store Danske Encyklopædi). Inflationsgarantien på maksimalt 35 mio. kr. – jf. Akt 129 12/3 1991 – skulle komme til udbetaling ved en inflation på mere end de i budgettet forudsatte 5 pct. Garantien var en forudsætning for støtte til udgivelsen fra Augustinusfonden på 35 mio.kr. Det var oprindelig en forudsætning for såvel udgivelsen som garantien, at der blev tegnet min. 25.000 abonnemeter, men ved Akt 266 4/5 1993 blev dette vilkår opgivet, fordi Gyldendal havde besluttet at udgive værket på grundlag af de 14.000 abonnemeter, der indtil da var tegnet. Garantien har ikke været bragt i anvendelse, eftersom inflationen har været lavere end 5 pct. om året. Tilbagebetalingen af statslånet har fulgt planen, og lånet er nu fuldt tilbagebetalt.

Udgiften på 10 mio. kr. i 2001 afholdes af § 07.18. Tipsfonde, jf. § 07.18.03.10. Undervisningsministeriets fond til undervisning og folkeoplysning. Udgiften afholdes af rådighedspuljen. Udgifterne i 2002 og 2003 vil blive afholdt af § 07.18. Tipsfonde, jf. § 07.18.03.10. Undervisningsministeriets fond til undervisning og folkeoplysning og § 07.18.15. Kulturministeriets fond til kulturelle formål m.v. Udgifterne i 2002 og 2003 vil blive optaget på de pågældende års aktstykker om fordeling af tips-/lottomidler.

- c. Sagen forelægges for Finansudvalget med henblik på, at projektet nu kan igangsættes.
- d. Tilskuddet i 2001 ydes af Undervisningsministeriets tipsmidler. Efter aftale med undervisningsministeren forelægges sagen af kulturministeren, da Kulturministeriet er projektets hovedbidragsyder.

Tilskuddet er statsstøtte i EU-Traktatens forstand. Undervisningsministeriet og Kulturministeriet mener imidlertid, efter konsultation af Kammeradvokaten, at ydelsen af den påtænkte støtte kan betragtes som forenelig med Fællesmarkedet – blandt andet i henhold til traktatens artikel 87, nr. 3 d) – idet der er tale om en støtte til fremme af kultur, sprog, uddannelse og folkeoplysning, som ikke vil ændre samhandels- og konkurrencevilkårene i Fællesskabet i et omfang, der strider mod de fælles interesser.

Efter Finansudvalgets godkendelse skal tilskuddet forelægges EU-Kommissionen til godkendelse.

- e. Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til at anvende i alt 30 mio. kr. som tilskud til udgivelse af en onlineudgave af Danmarks Nationalleksikon. Tilskuddet skal tilbagebetales i tilfælde af, at projektet bliver overskudsgivende. Udgiften på 10 mio. kr. i 2001 afholdes af § 07.18. Tipsfonde, jf. § 07.18.03.10. Undervisningsministeriets fond til undervisning og folkeoplysning. Udgiften afholdes af rådighedspuljen.

ELSEBETH GERNER NIELSEN

/ Hanne Møller

Til Finansudvalget.